11/05/2019

Σύντομη μελέτη των Αγίων Πατέρων από τον Μητρ. Γόρτυνος

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως

Του Σεβ. Μητροπολίτου Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως κ. Ιερεμίου

1. Τό πρῶτο βιβλίο πού συναντᾶμε στήν σειρά τῶν πατερικῶν κειμένων εἶναι μία Ἐπιστολή τοῦ ἁγίου Κλήμεντος, ἐπισκόπου τῆς Ρώμης, τήν ὁποία αὐτός ἀπηύθυνε πρός τήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου. Γιά τόν ἅγιο αὐτό Πατέρα δέν γνωρίζουμε πολλά. Λέγουν ὅτι ἦταν συνεργάτης τοῦ ἀποστόλου Παύλου (βλ. Φιλιπ. 4,3). Καί λέγει ἀκόμη ὁ Συναξαριστής του ὅτι ἐξορίστηκε ἀπό τόν αὐτοκράτορα Τραϊανό πέρα ἀπό τόν Εὔξεινο Πόντο καί, ἀφοῦ ἔπαθε πολλά βασανιστήρια, τελικά τόν ἔρριξαν στήν θάλασσα μέ σιδερένια ἄγκυρα στόν λαιμό του. Τόν ἑορτάζουμε στίς 24 Νοεμβρίου.

2. Στήν ἐποχή τοῦ ἁγίου Κλήμεντος, τοῦ ἐπισκόπου αὐτοῦ τῆς Ρώμης, ξέσπασε στήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου μία κρίση. Ἀναφέρω τήν κρίση αὐτή: Μερικοί λαϊκοί χριστιανοί τῆς Κορίνθου, πού παρίσταναν τούς «ζηλωτές», ἀλλά ἦταν «φιλόνικοι» (45,1), ἄνθρωποι δηλαδή πού ἀγαποῦσαν τούς καυγάδες, ἤθελαν νά ἀλλάξουν τήν ἐκκλησιαστική κατάσταση στήν περιοχή τους, νά διώξουν τούς λειτουργούς τῆς Ἐκκλησίας καί νά βάλουν ἄλλους, πού αὐτοί τούς νόμιζαν γιά καλύτερους. Αὐτό τό

κίνημα προκάλεσε μεγάλη ταραχή, γι᾽ αὐτό καί ὁ ἅγιος Κλήμης ἀναγκάστηκε νά στείλει ἀπό τήν Ρώμη πού βρισκόταν μία Ἐπιστολή πρός τήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου. Στήν Ἐπιστολή του αὐτή δίνει λύση στό πρόβλημα πού δημιούργησαν τά λίγα ἐκεῖνα πρόσωπα πού φαίνονταν μέν ὡς ζηλωτές, ἀλλά ὁ ἅγιος τά χαρακτηρίζει «προπετῆ» καί «αὐθάδη» πρόσωπα. Ἡ λύση εἶναι ἡ ἑξῆς: Ἡ θέση τῶν Ἐπισκόπων στήν Ἐκκλησία εἶναι μόνιμη καί δέν ἐξαρτᾶται ἀπό τήν θέληση μερικῶν χριστιανῶν. Καί εἶναι μόνιμη ἡ θέση τῶν Ἐπισκόπων στήν Ἐκκλησία, γιατί αὐτοί ἔχουν «Ἀποστολική Διαδοχή». Καί τούς λειτουργούς λοιπόν πού κατέστησαν οἱ Απόστολοι καί οἱ διάδοχοί τους δέν μπορεῖ νά τούς ἀντικαταστήσει κανένας! Αὐτή ἡ θέση τοῦ ἁγίου Κλήμεντος, Ἐπισκόπου Ρώμης, ἦταν χρυσό κλειδί, γιά νά λυθεῖ τό ἐκκλησιαστικό πρόβλημα τῆς Κορίνθου καί νά κοπάσει ἡ ταραχή πού δημιουργήθηκε στήν Ἐκκλησία της.

3. Τό περιεχόμενο τῆς Ἐπιστολῆς, πού ἀποτελεῖται ἀπό 65 κεφ., μέ σύντομα λόγια εἶναι τό ἑξῆς: (1) Ἡ Ἐπιστολή χωρίζεται σέ δυό μεγάλα μέρη καί κατακλείεται ἀπό ἕναν ἐπίλογο. Τό πρῶτο μέρος τό ἀποτελοῦν τά κεφ. 1-36. Σ᾽ αὐτό τό μέρος ἔχουμε γενικές παραινέσεις. Στήν ἀρχή ὁ ἅγιος Κλήμης ἀναφέρεται στό πρόβλημα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου, γιατί διαιρέθηκε ἡ Ἐκκλησία αὐτή καί ἔφυγε ἡ εἰρήνη ἀπό τούς χριστιανούς της. Ἡ κατάσταση αὐτή, λέγει, μπορεῖ νά διορθωθεῖ μόνο μέ τήν μετάνοια ὅλων, ἀλλά ἰδιαίτερα αὐτῶν πού προκάλεσαν τήν ταραχή. Τούς λέει νά ταπεινωθοῦν καί νά μήν ἐπαίρονται καί νά ζητοῦν νά κατευθύνουν τό ποίμνιο τοῦ Χριστοῦ. «Ταπεινοφρονούντων – τούς λέγει – ἐστίν ὁ Χριστός, οὐκ ἐπαιρομένων ἐπί τό ποίμνιον αὐτοῦ» (16,1). Τούς λέει ἀκόμη νά ἀγαποῦν τήν ὑπάρχουσα τάξη στήν Ἐκκλησία καί νά εἶναι ὑπάκουοι. Παράδειγμα σ᾽ αὐτό τούς φέρνει ἀπό τόν ἄψυχο κόσμο τόν ἥλιο καί τά ἀστέρια, πού ἀκολουθοῦν τήν καθορισμένη τροχιά τους, χωρίς καμμιά παρέκλιση («δίχα πάσης παρεκβάσεως», 20,3), γι᾽ αὐτό καί εἶναι «ἐν ὁμονοίᾳ», δέν συγκρούονται δηλαδή μεταξύ τους. (2) Τό δεύτερο μέρος τό ἀποτελοῦν τά κεφ. 37-61. Σ᾽ αὐτό τό τμῆμα ὁ ἅγιος Κλήμης προχωρεῖ βαθύτερα στό θέμα τῆς τάξεως καί πειθαρχίας καί ὁμονοίας τῶν χριστιανῶν μέσα στήν Ἐκκλησία. Ὁ χριστιανός, λέγει, πού διαπληκτίζεται μέ τούς ἄλλους καί προξενεῖ ταραχές στήν Ἐκκλησία, ἁμαρτάνει στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἀφοῦ κάθε χριστιανός εἶναι μέλος τῆς Ἐκκλησίας. Τούς λέγει: «Ἵνα τί διέλκομεν καί διασπῶμεν τά μέλη τοῦ Χριστοῦ καί στασιάζομεν πρός τό σῶμα τό ἴδιον, καί εἰς τοσαύτην ἀπόνοιαν ἐρχόμεθα, ὥστε ἐπιλαθέσθαι ἡμᾶς ὅτι μέλη ἐσμέν ἀλλήλων;» (46,7). Ἄς σκεπτόμαστε αὐτό τό φοβερό, πού λέει ὁ ἅγιος Κλήμης, ὅτι, ὅταν οἱ χριστιανοί διαπληκτιζόμαστε μεταξύ μας, «διασπῶμεν τά μέλη τοῦ Χριστοῦ». Δηλαδή, κάνουμε τό ἔργο τῶν... σταυρωτῶν τοῦ Χριστοῦ! Ἕναν ὡραῖο πάλι λόγο λέγει ὁ ἅγιος Κλήμης γιά τήν ἑνότητα καί τήν ἀγάπη μεταξύ μας: Τό νά ὑποτάσσεται ὁ ἕνας στόν ἄλλο. «Ὑποτασσέσθω – λέγει – ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ, καθώς ἐτέχθη ἐν τῷ χαρίσματι αὐτοῦ» (38,1). Ἀλλά εἶναι πολύ ὡραία αὐτή

ἡ περικοπή τοῦ ἁγίου Κλήμεντος γιά τήν ἀγάπη. Ἡ περικοπή αὐτή θυμίζει τόν ὕμνο τοῦ ἀποστόλου Παύλου, πού λέγει στό 13ο κεφ. τῆς Α΄ πρός Κορινθίους ἐπιστολῆς του. Λέγει ὁ ἅγιος Κλήμης: «Οὐδέν βάναυσον ἐν ἀγάπῃ, οὐδέν ὑπερήφανον· ἀγάπη σχίσμα οὐκ ἔχει, ἀγάπη οὐ στασιάζει, ἀγάπη πάντα ποιεῖ ἐν ὁμονοίᾳ· δίχα ἀγάπης οὐδέν εὐάρεστόν ἐστιν τῷ Θεῷ» (49,5).

Τό βαθύτερο κίνητρο τῶν ταραχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου ἦταν ἡ φιλοδοξία, γιατί οἱ ταραχοποιοί παραγκώνισαν τούς ὑπάρχοντες Πρεσβυτέρους, γιά νά καταλάβουν εἴτε αὐτοί εἴτε ἄλλα πρόσωπα τῆς προτίμησής τους ἐπίσημη θέση στήν Ἐκκλησία. Ἀλλά τούς λέγει τώρα ὁ ἅγιος Κλήμης ὅτι εἶναι προτιμότερο νά εἶναι μικροί καί ἐλάχιστοι στό ποίμνιο τοῦ Χριστοῦ, παρά νά καταλάβουν μεγάλη καί ὑψηλή θέση στήν Ἐκκλησία καί νά στερηθοῦν τήν σωτηρία τους. Τούς λέγει ἐπί λέξει: «Ἄμεινον γάρ ἐστιν ὑμῖν ἐν τῷ ποιμνίῳ τοῦ Χριστοῦ μικρούς καί ἐλλογίμους ὑμᾶς εὑρεθῆναι ἤ καθ᾽ ὑπεροχήν δοκοῦντας ἐκριφθῆναι ἐκ τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ» (57,2). Τά λόγια αὐτά μέ ἁπλότητα λέγουν τό ἑξῆς: Καλύτερα νά εἶναι κανείς ἕνας ἁπλός εὐλαβής ἱερέας ἤ ἀκόμη καί ἕνας ἁπλός καντηλανάφτης μέ φόβο Θεοῦ, παρά νά γίνει ἀξιωματοῦχος κληρικός καί νά χάσει τήν ψυχή του. Τό πᾶν εἶναι «μή ἐκριφθῆναι τῆς ἐλπίδος τοῦ Χριστοῦ», πού μᾶς εἶπε ὁ ἅγιος Κλήμης, καί ὄχι οἱ θρόνοι καί τά ἀξιώματα. (3) Στό τρίτο μέρος τῆς ἐπιστολῆς (κεφ. 62-65) ὁ συγγραφεύς ἅγιος Κλήμης ἐκφράζει τήν ἐλπίδα οἱ κομιστές τῆς ἐπιστολῆς νά τοῦ δώσουν τήν χαρά, ὅταν ἐπιστρέψουν, φέροντάς του τό μήνυμα ὅτι ἀποκαταστάθηκε ἡ εἰρήνη στήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου.